

การพัฒนาพลเมืองอาเซียนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การในการรองรับประชาคมอาเซียน

รุ่งโรจน์ ศิริพันธ์*

บทคัดย่อ

ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ริเริ่มและผลักดันให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียน ต้องมีการเตรียมความพร้อม และการพัฒนาประชาชนในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งการรองรับประชาคมอาเซียนนั้นควรจะเริ่มต้นจากการพัฒนา “ทุนมนุษย์” โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นคือ ประชาชนในประเทศหรือพลเมืองอาเซียน โดยการสร้างความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทย ให้ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองอาเซียน ให้มีทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองอาเซียน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและภูมิภาค เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และการรองรับประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : ประชาคมอาเซียน, พลเมืองอาเซียน, การพัฒนา, ทุนมนุษย์, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

Abstract

Thailand, as the initiator toward the ASEAN community is required to prepare and develop individual in the pace of change. To enter with pride into an ASEAN Community in 2016, Thailand should start the development of “human capital” through the citizen or nationals of the ASEAN countries by creating awareness in all sectors of society: emphasize on young people by making them realized their roles as ASEAN citizen, create good attitude

* สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

and good citizenship behaviour, promote and support quality development of ASEAN citizen. These are for the usefulness of our nation and region, accommodating the change in globalization and the step forward for ASEAN Community.

Keywords : ASEAN community, ASEAN citizens, Human capital Development, Organizational citizenship behavior

บทนำ

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) หรืออาเซียน ASEAN เป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จในหลายๆ ด้าน การรวมตัวของประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY) เป็นโอกาสสำคัญที่จะทำให้ทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้แสวงหาจุดร่วมระหว่างกันในทุกด้าน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของภูมิภาค และหากกล่าวเฉพาะด้านสังคม จุดร่วมที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งทุกประเทศในอาเซียนจะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างสรรค์พัฒนาพลเมืองของตน คือ พลเมืองอาเซียน เพราะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นได้ และมุ่งหมายที่จะสร้างสรรค์ประชาคมให้สามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษาเรื่อง Attitudes and Awareness toward ASEAN : Findings of a Ten Nation Survey ของ ASEAN Foundation (มูลนิธิอาเซียน) เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยนักวิจัยหลักสองท่าน ได้แก่ Dr. Eric C. Thompson จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และ ผศ.ดร.จุลณี เทียนไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (<http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=296>) สัมภาษณ์ศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งสิบประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัยแห่งชาติของสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยมลายา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฯ เป็นต้น จำนวนประเทศละ ๒๐๐-๒๒๐ คน รวมทั้งสิ้น ๒,๑๗๐ คน ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาเซียนของปัญญาชนทั้งสิบประเทศโดยมีข้อค้นพบที่สำคัญ ด้านความเป็นพลเมืองอาเซียน ในคำถามที่ว่า ตนเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN Citizen) หรือไม่นั้น ร้อยละ ๗๖.๘ ของนักศึกษาอาเซียนทั้งหมดเห็นด้วยว่า ตนเป็นพลเมืองอาเซียนส่วนนักศึกษาไทย เห็นด้วยร้อยละ ๖๗ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นแนวทางสำคัญของการสร้างสรรค์ความสำเร็จ

ของประชาคมอาเซียน จึงควรพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนในประเทศไทย ให้มีความก้าวหน้าเข้าสู่อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน คือ การสร้างสรรค์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองอาเซียน โดยการพัฒนาพลเมืองอาเซียนและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรเพื่อรับประชาคมอาเซียนนั่นเอง

ความเป็นพลเมืองอาเซียน

พลเมือง (Citizen) หมายถึง พลั้งหรือกำลังคนของประเทศซึ่งอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของประเทศหรืออาจเรียกว่า “ชาวเมือง” หรือ “ชาวประเทศ” นั่นเอง ต่างจากชาวต่างด้าวเข้าเมืองซึ่งเข้ามาอยู่ในประเทศเพียงชั่วคราว เมื่อกล่าวถึงพลเมืองของประเทศโดยย่อหมายถึง บุคคลทั้งหลายที่มีสัญชาติของประเทศนั้นๆตามกฎหมายของแต่ละประเทศ เช่น เมื่อกล่าวถึงพลเมืองของประเทศไทย ย่อมหมายถึงคนทั้งหลายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายไทย พลเมืองของแต่ละประเทศย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศนั้นบุคคลต่างสัญชาติที่เข้าไปอยู่อาศัยซึ่งเรียกว่าคนต่างด้าว ไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับพลเมืองและมีหน้าที่แตกต่างออกไป เช่น อาจมีหน้าที่เสียภาษีหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศบัญญัติไว้สิทธิและหน้าที่เป็นสิ่งที่คู่กันเมื่อมีสิทธิก็ต้องมีหน้าที่พลเมืองของทุกประเทศมีทั้งสิทธิและหน้าที่แต่จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศนั้นๆ

ความเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN Citizenship) จึงหมายถึง พลเมืองอาเซียนหรือชาวประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎกติกาของประชาคมอาเซียนและกฎบัตรอาเซียน มีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามกรอบกฎกติกาของประชาคมอาเซียน

๑.ความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน

การสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากชาวประเทศอาเซียนขาดความตระหนักร่วมกันในการเป็นหนึ่งเดียว ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ความมั่นคงและด้านสังคมและวัฒนธรรมประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลักมีความสำคัญต่อแบบแผนการสร้างร่วมมือกันระหว่างประเทศ หากเป็นในอดีตเรื่องทำนองนี้อาจจะเป็นเรื่องในความรับผิดชอบของรัฐบาลประชาชนไม่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ในเมื่ออาเซียนเกิดการรวมตัวกันและมีวัตถุประสงค์ตามกฎหมายบัตรอาเซียนที่ประกาศให้มีผลบังคับใช้ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๑/๒๐๐๘ กฎบัตรนั้นจึงเป็นจุดรัฐธรรมนุญร่วมของอาเซียนที่รัฐสมาชิกทั้งหลายต้องยึดถือและปฏิบัติตาม

เมื่อเป็นดังนี้แล้วทุกเรื่องที่เกิดขึ้น ทุกอย่างที่ทำ จะมีผลกระทบต่อประชาชนพลเมือง

ไทยและพลเมืองอีก ๙ ประเทศ ของอาเซียนโดยตรง ทั้งการเมืองและความมั่นคง ทั้งการเศรษฐกิจ และทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะหากมีอะไรที่กำหนดแล้วว่าจะทำ ก็ต้องทำเหมือนกันทั้งหมด มีผลกระทบเท่ากันในทุกประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียน หากลงนามสร้างสันติภาพร่วมกันพลเมืองทั้งหลายก็ต้องช่วยกันสร้างสันติภาพระหว่างกันหากตกลงว่าจะเปิดพรมแดนไปมาหาสู่หรือค้าขายกันอย่างเสรีไม่มีอุปสรรค ทั้งด้านภาษีและกระบวนการด้านศุลกากรอาเซียนบอกว่าให้สะดวกรวดเร็วก็ต้องทำให้ได้สะดวกรวดเร็วเสมอเหมือนกันเท่าเทียมกันทั้งหมด เมื่ออาเซียนตกลงให้เปิดเขตการค้าเสรีก็ต้องเปิดเสรีพร้อมกันทั้งหมด หากอาเซียนตกลงว่าจะต้อง जरโรจรักษาความแตกต่างหลากหลายทางภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมในอาเซียนให้เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของอาเซียนร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวกันทุกชาติทุกกลุ่มวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่างๆ ของอาเซียนก็ต้องมีจิตสำนึกร่วม อัตลักษณ์เดียวกันให้ได้

โดยสรุป ความตกลงของอาเซียนผ่านการลงนามของผู้นำในระดับต่างๆ ล้วนมีผลกระทบต่อพลเมืองไทยและพลเมืองอาเซียนทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและควรมีการหาแนวทางในการสร้างเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

๒. แนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน

การสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน เป็นเรื่องในทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมกันทำ เพราะภาคส่วนต่างๆ ในสังคมล้วนได้รับผลจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

๒.๑ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ซึ่งทัศนคตินั้นมีองค์ประกอบ ๓ ด้าน ได้แก่

๒.๑.๑ องค์ประกอบเชิงความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) จะต้องสร้างความรู้สึกที่ดีในการเป็นพลเมืองอาเซียน ลดความรู้สึกชิงชัง ขัดแย้ง และความเคียดแค้นกับเรื่องราวในอดีตต่างๆ ระหว่างกัน แต่ส่งเสริมความพึงพอใจ ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองอาเซียนซึ่งจะต้องร่วมกันสร้างสรรค์ภูมิภาคนี้อย่างดี

๒.๑.๒ องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) จะต้องเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญและความจำเป็น รวมทั้งคุณค่าในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนในฐานะพลเมืองอาเซียนให้แก่ชาวอาเซียนโดยทั่วกัน

๒.๑.๓ องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component) จะต้องมีการสร้างแนว

ปฏิบัติที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองอาเซียนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การแสดงออกถึงความเอื้ออาทรกัน การแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม และการเคารพซึ่งกันและกัน เป็นต้น

๒.๒ การสร้างกระบวนการในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง ซึ่งจะต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ ที่สอดคล้องกับ ๓ เสาของประชาคมอาเซียน ดังนี้

๒.๒.๑ กระบวนการทางการเมืองและความมั่นคง ที่สนับสนุนส่งเสริมประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) โดยมุ่งสร้างสรรค์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองอาเซียนในด้านนี้ของประชาชนในแต่ละประเทศ เช่น รักความสงบ แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี เคารพกฎกติกาซึ่งกันและกัน เป็นต้น

๒.๒.๒ กระบวนการทางเศรษฐกิจ ที่สนับสนุนส่งเสริมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในขณะเดียวกันก็สร้างสรรค์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองอาเซียนในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายด้านเศรษฐกิจด้วย เช่น ความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพและความตระหนักรู้ในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น

๒.๒.๓ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม ที่สนับสนุนส่งเสริมประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) ซึ่งจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองอาเซียนที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล และสังคม คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความมีน้ำใจเอื้ออาทรและความสามัคคี รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมทัศนคติที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานทั้งโดยองค์กรหรือหน่วยงานที่มีบทบาทหลักและกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งอาจจำแนกเป็นภาคส่วนทางสังคม ดังนี้

๑. ภาครัฐ โดยรัฐบาล กระทรวง กรมและหน่วยงานต่างๆ เช่นกรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน

๒. ภาคเอกชน โดยองค์กร บริษัทและห้างร้านต่างๆ จะต้องมีความเห็นแนวทางและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกในองค์กรของตนมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน และเป็นพลังขับเคลื่อนหน้าที่นี้ร่วมกับภาครัฐและภาคประชาชน

๓. ภาคประชาชน โดยสถาบันครอบครัว กลุ่มชาวบ้าน องค์กรชุมชน ท้องถิ่น องค์กร

อิสระต่างๆ จะต้องมีการบูรณาการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองอาเซียนไว้ในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนความเป็นพลเมืองอาเซียนด้วย

พลเมืองอาเซียนอาจมีความหลากหลายในทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อและวิถีชีวิต แต่ด้วยแนวโน้มอนาคตที่ต้องอยู่ภายใต้กฎกติกาเดียวกันในฐานะเป็นพลเมืองของภูมิภาคนั้น จำเป็นต้องร่วมกันแสวงหาจุดร่วมและสร้างสรรค์ให้เป็นคุณลักษณะประจำของพลเมืองอาเซียนซึ่งจะต้องส่งเสริมและพัฒนาาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแท้จริง

คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียน

การสร้างเสริมคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในที่นี่ขอจำแนกคุณลักษณะดังกล่าวเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองอาเซียน คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามทฤษฎีการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน ดังนี้

๑. คุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองอาเซียน

๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน คุณลักษณะประการแรกที่เป็นประตูสำคัญสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน โดยเฉพาะการรับรู้จนเกิดความเข้าใจในประเด็นต่อไปนี้

๑.๑.๑ จุดกำเนิดอาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องบอกเล่าถึงความเป็นมา ความจำเป็นที่ต้องมีประชาคมอาเซียนและการเกิดประชาคมอาเซียนได้

๑.๑.๒ กฎบัตรอาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องบอกสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียนที่ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญของอาเซียนซึ่งรับรองโดยผู้นำประเทศสมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของกฎบัตรอาเซียนได้

๑.๑.๓ สัญลักษณ์อาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องรู้จักสัญลักษณ์อาเซียนและสามารถอธิบายได้ว่าสัญลักษณ์นั้นคืออะไร หมายถึงอะไร สะท้อนความเป็นอย่างไรของอาเซียน

๑.๑.๔ ประชาคมอาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องบอกเล่าถึงประเทศสมาชิกและองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ ๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียน คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) และประชาคมสังคม

และวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความมุ่งหมายอันสำคัญของประชาคมทั้ง ๓ ได้

๑.๑.๕ ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องบอกได้ว่า อาเซียนมีความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ และประชาคมอื่นๆ ภายนอกอาเซียนอย่างไร เช่น การขยายกลุ่มอาเซียนเป็นอาเซียนบวก ๓ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ และขยายเป็นอาเซียนบวก ๖ เพิ่มประเทศอินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยทุกประเทศจะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม จากการรวมกลุ่มกันในภูมิภาค นอกจากนี้ มีความรู้ความเข้าใจในความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันแล้วอาเซียนยังได้มีความร่วมมือและสถาปนาความสัมพันธ์ในฐานะคู่เจรจา กับ ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ อินเดีย จีน รัสเซีย และกับจีน ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ในกรอบอาเซียนเป็นต้น

๑.๒ มีทักษะในการสื่อสาร เนื่องจากความเป็นภูมิภาคอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน ย่อมนำไปสู่ความสัมพันธ์อันใกล้ชิด ไร้พรมแดนมากขึ้น โอกาสในการที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ช่องทางใดช่องทางหนึ่งก็มามากขึ้น และรูปแบบการสื่อสาร ที่สำคัญที่สุด ก็คือการสื่อสารด้วยภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

ดังนั้น ความพร้อมด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษากลางของโลก และภาษากลางของอาเซียนจึงมีความสำคัญมาก พลเมืองอาเซียนทุกคนต้องมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, <http://www.youtube.com/watch?v=GoWoe5BBUs>) มิเช่นนั้นก็จะ เป็นอุปสรรคและมีปัญหาในการอยู่ร่วมกัน หรือมีปฏิสัมพันธ์ ติดต่อกัน คำขายและสื่อสารระหว่างกันได้ รวมทั้งภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนด้วยกันเอง ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่ควรเรียนรู้ให้สามารถสื่อสารได้ โดยเฉพาะประเทศที่มีขอบเขตประเทศติดกัน

๑.๓ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือไอที หมายถึง ความรู้ในผลิตภัณฑ์หรือในกระบวนการดำเนินงานใดๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ การติดต่อสื่อสาร การบริหาร และการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต และคุณภาพของประชาชนในสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ สังคมช่วยทำให้มนุษย์

สามารถมองเห็นโลกที่อยู่รอบตัวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และทำให้มนุษย์เข้าใจในข้อมูลเหล่านั้นช่วยส่งผลให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์วิธีในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้รวมถึงสามารถจัดการและควบคุมชีวิตสภาพแวดล้อมและงานของตัวเองหรือแม้แต่สังคมและเศรษฐกิจของโลกได้

แต่อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นจุดดาบสองคม ด้านหนึ่งก็สามารถสร้างสรรค์ประสิทธิภาพก่อเกิดสันติสุขได้ แต่อีกด้านหนึ่งหากใช้ในทางที่ผิดก็เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การกระทำที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งเสริมความสูญเสียและทำลายผู้อื่นได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ในฐานะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศต่างมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น พลเมืองอาเซียนจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมๆ กับระมัดระวังตนไม่ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปในทางลบ อันจะนำมาสู่ความขัดแย้ง แบ่งแยกและทำลายระหว่างกัน เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกล่าวร้าย ใส่ร้ายป้ายสีกัน เป็นต้น

๑.๔ มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียน ความภาคภูมิใจ (Dignity) หมายถึง ความรู้สึกว่ามีเกียรติยศหรือความรู้สึกพึงใจ เป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่จะนำไปสู่การกระทำที่เกิดสัมฤทธิ์ผลในทุกด้าน หากพลเมืองอาเซียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง ตระหนักว่าการเป็นพลเมืองอาเซียนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เพราะมีความมุ่งมั่นที่จะรวมพลังกันสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาคอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานความเอื้ออาทรระหว่างกัน ความรู้สึกเช่นนี้ ย่อมมีแนวโน้มไปสู่พฤติกรรมที่สร้างสรรค์ต่อองค์การหรือในฐานะเป็นพลเมืองอาเซียนอย่างแน่นอน

ความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียนจึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองอาเซียนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ควรสร้างสรรค์ให้เกิดมีและเป็นพลังทางสังคมนำไปสู่การสร้างสรรค์ภูมิภาคให้เกิดสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน

๒. คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน เป็นธรรมนูญที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับการอยู่ร่วมกันและการขับเคลื่อนองค์กรอาเซียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองร่วมกันทั้ง ๑๐ ประเทศ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และมีผลบังคับใช้จริงเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ หลังจากที่ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันต่อกฎบัตรทั้งหมด

กฎบัตรอาเซียนดังกล่าวมี ๑๕ ข้อ (สำนักงาน ก.พ., ๒๐๑๕) มุ่งสร้างสรรค์เสถียรภาพของประชาคมอาเซียนทั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจและประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพราะฉะนั้น พลเมืองอาเซียน ในฐานะเป็นพลังในการขับเคลื่อนประชาคมของตนจึงควรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน เพื่อปฏิบัติตนให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างแท้จริงดังนี้

๒.๒.๑ รักความสงบและการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี สันติภาพ ความมั่นคงและเสถียรภาพ รวมทั้งการปรับตัวสู่ภาวะปกติ และการป้องกันการทำลายล้างระหว่างกันในภูมิภาคจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะพลเมืองอาเซียนมีคุณลักษณะรักความสงบ มีสันติภาพเป็นอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตและใช้หลักสันติวิธีในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๒.๒.๒ มีความเชี่ยวชาญในอาชีพและมีความสามารถหลากหลาย เนื่องจากอาเซียนมีความมุ่งหมายร่วมกันในการสร้างตลาดและการผลิตที่มีเสถียรภาพ ความมั่งคั่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงและมีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้าบริการ และการลงทุน การเคลื่อนย้ายที่ได้รับความสะดวกของนักธุรกิจผู้ประกอบการวิชาชีพผู้มีความสามารถพิเศษ และแรงงานและการเคลื่อนย้ายอย่างเสรียิ่งขึ้นของเงินทุน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากพลเมืองอาเซียนขาดความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ ของตน และจำเป็นต้องมีความสามารถที่หลากหลายรองรับการเคลื่อนย้ายการลงทุน แรงงานและอื่นๆ *“คนในประชาคมอาเซียน ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ มันจะไม่สามารถให้เราเลือกมีอาชีพเดียวได้... ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีมากขึ้นรวดเร็วขึ้น การย้ายฐานการลงทุนทางธุรกิจจะเกิดขึ้น ... คนในประชาคมอาเซียนจะต้องเก่งหลายเรื่อง ทำหลายด้าน มีหลายมิติอยู่ในตัวพร้อมที่จะปรับเมื่อสถานการณ์เปลี่ยน... รับได้ทุกสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง”* (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, <http://www.youtube.com/watch?v=GoWoe5BBDus>) คนที่มีอาชีพปัจจุบันอาจจะต้องตกงานหากมีการย้ายฐานการลงทุนไปสู่ประเทศอื่นอย่างเสรี เมื่อถึงตอนนั้นต้องสามารถปรับตัวหันทำอย่างอื่นได้ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งไปด้วย

๒.๒.๓ มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ปัญหาความยากจนและช่องว่างในการพัฒนาของประชาคมอาเซียนเป็นภาวะอุปสรรคอย่างหนึ่งของเสถียรภาพในการสร้างความมั่นคงทุกมิติ ตามวัตถุประสงค์ในกฎบัตรอาเซียนจึงมุ่งให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมมือกันบรรเทาปัญหาเหล่านั้น โดยมุ่งสร้างสรรค์ประชาคมเอื้ออาทรเดียวกันตามอัตลักษณ์อาเซียน เพราะฉะนั้น พลเมืองอาเซียนจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ยินดี

ที่จะหยิบยื่นช่วยเหลือและร่วมกันสร้างสรรค์สุขให้ประชาคมของตนเป็นสำคัญ

๒.๒.๔ เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ในประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น อาจมีความแตกต่างด้านการปกครองอยู่บ้าง ทำให้สิทธิและหน้าที่ของรัฐสมาชิกแตกต่างกันไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ นอกจากความเข้าใจในความแตกต่างทางกฎกติกาของสังคมแล้ว พลเมืองอาเซียนยังจะต้องมีความเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่นซึ่งอาจอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างด้วย การสื่อสาร การส่งเสริมและการสร้างสรรค์สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น คือ ผู้ที่อยู่ภายใต้กฎกติกาทางสังคมที่ต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีความตระหนักในเรื่องการเคารพสิทธิและหน้าที่ระหว่างกันเป็นสำคัญ นี่เป็นคุณลักษณะอีกประการหนึ่งของพลเมืองอาเซียน

๒.๒.๕ มีจิตสำนึกรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในภูมิภาค วัตถุประสงค์ของกฎบัตรข้อที่ ๙ มุ่งสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้มั่นใจว่ามีการคุ้มครองสภาพแวดล้อมในภูมิภาคความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาค การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาค และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค และวัตถุประสงค์ของกฎบัตรข้อที่ ๑๒ มุ่งเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยมั่นคงและปราศจากยาเสพติดสำหรับประชาชนของอาเซียนทั้ง ๒ ข้อนี้ ต้องการคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่มีจิตสำนึกรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในภูมิภาคเป็นสำคัญ เพราะหากไม่มีจิตสำนึกดังกล่าว ย่อมยากที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งไม่กระทบกับสิ่งเหล่านั้นได้

๒.๒.๖ พัฒนatanเองอยู่เสมอ โลกยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยิ่งยวด ประกอบการสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะการถือหลักการศึกษาตลอดชีวิต เป็นวิธีการพัฒนาตนเป็นคุณลักษณะที่จะทำให้พลเมืองอาเซียนมีความเข้มแข็งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยสร้างพลังความเข้มแข็งให้ประชาคมได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน ก็ต้องตระหนักในการแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตน เพื่อให้เข้าถึงความทัดเทียมกันทั้งด้านการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคมและความยุติธรรมต่างๆ ด้วย เพื่อความกินดีอยู่ดีของตนและความผาสุกของประชาคมนั่นเอง

๒.๒.๗ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ในฐานะเป็นสมาชิกของอาเซียนซึ่งมีสถานะเป็นองค์การตามกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ภายในองค์การเดียวกัน เป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะนำพาองค์การนั้นๆ สู่ความเจริญอย่างยั่งยืน เพราะเมื่อประเทศอาเซียนมีข้อตกลงโดยผู้นำแต่ละประเทศจนเกิดกฎบัตรขึ้นมาใช้ร่วมกัน ความเป็นอันหนึ่ง

อันเดียวกันย่อมเกิดขึ้นตามมา เมื่อเป็นเช่นนี้ ทุกความคิด ทุกการกระทำ ทุกคำพูด หรือทุกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยพลเมืองอาเซียน ย่อมมีผลต่อสังคมอาเซียนด้วยกันเสมอ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งตามกฎหมายอาเซียนนั้นมุ่งให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการรวมตัวและการสร้างประชาคมของอาเซียนโดยทั่วกัน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพราะฉะนั้น ประชาชนพลเมืองอาเซียนจะต้องตระหนักในเรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการสร้างสรรค์อาเซียนร่วมกันตามหลักการและกรอบกติกาที่วางไว้ และความรับผิดชอบร่วมกันนี้จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการร่วมมือกันในการปฏิบัติกรต่างๆ ระหว่างกันได้เป็นอย่างดี ดังเช่น การแก้ปัญหาต่างๆ ที่ทำลาย เช่น อาชญากรรมข้ามชาติและสิ่งทำลายข้ามพรมแดนอื่นๆ จะสามารถจัดการ ดูแล แก้ไขได้ ตามหลักความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิตินั้น ต้องอาศัยสำนึกรับผิดชอบร่วมกันของพลเมืองอาเซียนทุกคน ซึ่งจะต้องไม่เพิกเฉยต่อสถานการณ์ที่เป็นปัญหาต่างๆ ที่ตนประสบพบเห็น

๒.๒.๘ เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและสังคม เนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ชัดเจน การยอมรับความหลากหลายและเคารพซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะนำมาสู่การให้เกียรติและความเข้าใจระหว่างกัน ซึ่งจะไม่เป็นอุปสรรคในการสร้างสรรค์อาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวตามวิสัยทัศน์อาเซียนอันจะก่อให้เกิด “เอกภาพบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นความสง่างามของภูมิภาคนี้

การเคารพความแตกต่างนี้ เป็นข้อหนึ่งในคุณสมบัติของ “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย ๖ ประการ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, <http://www.flipbooksoft.com/upload/books/022012/d5b3117a9c52443>

Cd10e2Da75aaf68d4) หัวใจสำคัญอยู่ที่การเคารพ ซึ่งเกิดจากการยอมรับบนฐานความเข้าใจและให้เกียรติผู้อื่นนั่นเอง

๒.๒.๙ ยึดมั่นหลักสามัคคีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น จากคุณลักษณะต่างๆ ข้างต้นนั้น ภาพรวมคุณลักษณะของพลเมืองที่จะส่งเสริมการสร้างสรรค์ประชาคมอาเซียนร่วมกันนั้น อาจกล่าวได้ว่า ได้แก่ ความสามัคคีของสมาชิกในองค์การ ซึ่งเป็นผลจากคุณลักษณะข้ออื่นๆ ข้างต้นและทำที่ที่ดีงามต่อผู้อื่นซึ่งอาจมิใช่สมาชิกในองค์การด้วยหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั่นเอง คุณลักษณะนี้จะช่วยส่งเสริมวัตถุประสงค์ข้อสุดท้าย (ข้อ ๑๕) ของกฎบัตรอาเซียนได้เป็นอย่างดี นั่นก็คือวัตถุประสงค์ที่ว่า “เพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์รวมและบทบาทเชิงรุกของอาเซียนในฐานะพลังขับเคลื่อนขั้นแรกของความสัมพันธ์และความร่วมมือ

มีระหว่างอาเซียนกับหุ้นส่วนนอกภูมิภาคในภาพแบบของภูมิภาคที่เปิดกว้างโปร่งใสและไม่ปิดกั้น”

ในทางกลับกัน หากพลเมืองอาเซียนขาดคุณสมบัติเรื่องความสามัคคี ย่อมยากที่จะมีเอกภาพ ยากที่จะเกิดความเป็นศูนย์รวมอันหนึ่งอันเดียว และส่งผลให้อ่อนด้อยพลังขับเคลื่อนต่างๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น การสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับภูมิภาคอื่นๆ ย่อมเป็นเรื่องยาก เพราะอาจไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากความอ่อนด้อย ลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ประชาคมอาเซียนยากที่จะยืนหยัดอยู่อย่างยั่งยืนได้ เพราะฉะนั้น การสร้างปัจจัยทางคุณลักษณะของพลเมืองในเรื่องความสามัคคี และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง

๓. คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

ในฐานะที่อาเซียนเป็นองค์การที่มีกฎหมายรองรับเป็นองค์การระดับภูมิภาค ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะได้กล่าวถึงเป็นประเด็นตามลำดับ ดังนี้

๓.๑ ความหมายของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การนั้น จัดเป็นพฤติกรรมทางบวกของคนในองค์การที่ผู้บริหารทุกองค์การต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์การของตนจากการศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (Organizational Citizenship Behavior-OCB) พบว่ามีผู้ศึกษาและให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การไว้หลายท่าน ดังนี้

Organ ให้ความหมายว่า หมายถึงพฤติกรรมกรรมการให้ความร่วมมือที่สมาชิกมีให้แก่องค์การซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้นองค์การไม่ได้ร้องขอและไม่ใช้การบังคับให้ทราวมทั้งไม่ได้รับรองว่าจะให้ผลตอบแทนใดๆ โดยแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมกรรมการให้ความช่วยเหลือ (Altruism) พฤติกรรมความสุภาพอ่อนน้อม (Courtesy) น้ำใจเป็นนักกีฬา (Sportsmanship) พฤติกรรมกรรมการให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) และพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) (Organ, D.W., ๑๙๙๑), Borman และ Motowidlo กล่าวว่าพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การนั้น ควรเป็นพฤติกรรมที่สนับสนุนองค์การสังคมและสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (Niehoff, P. B., A Motive-Based, ๒๐๐๑), Van ให้ความ

หมายว่า เป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและ/หรือเป็นการตั้งใจที่จะทำประโยชน์ให้แก่องค์กรซึ่งเป็นสิ่งที่เขาตั้งใจจะทำเองและพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นเหนือความคาดหวังที่องค์กรต้องการหรือคาดหวังไว้ (Niehoff, P. B., A Motive-Based, ๒๐๐๑),

จากความหมายของคำว่า พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร และ/หรือเป็นการตั้งใจที่จะทำประโยชน์ให้แก่องค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่สมาชิกในองค์กรตั้งใจจะทำเองและพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นเหนือความคาดหวังที่องค์กรต้องการหรือคาดหวังไว้ และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมความร่วมมือภายในองค์กร ปฏิบัติตนด้วยความเต็มใจเพื่อองค์กรช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในองค์กร

๓.๒ ความสำคัญของพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ในฐานะที่อาเซียนเป็นองค์กรหนึ่ง พลเมืองอาเซียนจึงต้องตระหนักในการเป็นสมาชิกที่ดีของอาเซียนเพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความก้าวหน้าของอาเซียน สอดคล้องกับ Smith et al. ที่กล่าวไว้ว่า “พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีความสำคัญต่อองค์กรเพราะเปรียบเสมือนตัวหล่อลื่นเครื่องจักรทางสังคมในองค์กรทำให้เกิดความยืดหยุ่นซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำงานในสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้สามารถทำให้บุคคลจัดการสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดีในสถานการณ์ที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน” Smith, A.C., Organ, D.W., and Near, P.J., ๑๙๙๓)

ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาให้พลเมืองอาเซียนเข้าใจเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยจำต้องเข้าใจองค์ประกอบของพฤติกรรมนั้นแล้วนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ ความสำเร็จขององค์กรนั่นเอง

๓.๓ ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ในแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรนั้น Williams และ Anderson ได้แบ่งแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรออกเป็น ๒ รูปแบบ คือพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มุ่งสู่บุคคล (Organizational Citizenship Behavior Directed Toward Individuals-OCB-I) เป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์เฉพาะหน้าต่อบุคคลเช่น การช่วยเหลือผู้อื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับงานหรือปัญหาในงาน เป็นต้น และพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มุ่งสู่องค์กร (Organizational-Citizenship Behavior Directed Toward Organization-OCB-O) เป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรโดยทั่วไป ซึ่งจากรูปแบบของพฤติกรรม

(James, M. D., J. B. Douglas, Allen M. K. and G. L. Robert, ๒๐๐๒)

การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรนี้อาจพฤติกรรมได้ ๕ ลักษณะ ดังนี้

๓.๓.๑ พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (Altruism) เป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเมื่อมีโครงการที่ยากลำบากเปลี่ยนวันหยุดให้กับเพื่อนร่วมงานอาสาที่จะช่วยเหลืองาน

๓.๓.๒ พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) เป็นความตั้งใจที่จะทำงานเหนือกว่าความต้องการในงานที่น้อยที่สุดเชื่อฟังกฎระเบียบตรงต่อเวลาไม่ขาดงานไม่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานไปใช้ในเรื่องส่วนตัว

๓.๓.๓ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับวิถีชีวิตขององค์กร เช่น การให้ความสนใจเกี่ยวกับการประชุมด้วยความสนใจอ่านประกาศต่างๆมากกว่าที่จะขว้างทิ้งไปในเรื่องแจ้งให้ทราบทั่วไปอ่านบันทึกเก็บข้อมูลใหม่ๆ

๓.๓.๔ พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) เป็นการสมัครใจหรือยินดีที่จะยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการบ่นและการมีพฤติกรรมตามคำกล่าวที่ว่า “ยิ้มและอดทนในการทำงานไม่ค้นหาสิ่งที่ไม่ดีพลาดขององค์กร”

๓.๓.๕ พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) เป็นพฤติกรรมที่มีแง่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในการทำงาน เช่น ไม่ใช้อารมณ์เมื่อเกิดความขัดแย้งไม่ทำให้การทะเลาะเบาะแว้งขยายออกไปเมื่อมีการถกเถียงหรือยั่วจากบุคคลอื่น (Greenberg, J and R.B. Baron, ๒๐๐๒),

๓.๔ คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนโดยประยุกต์จากพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร จากพฤติกรรมตามแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรข้างต้นนั้น อาจประยุกต์เป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียน ในฐานะที่อาเซียนเป็นองค์กรและพลเมืองอาเซียนเป็นสมาชิกขององค์กรได้ ดังนี้

๓.๔.๑ มีน้ำใจเอื้ออาทรระหว่างกัน พลเมืองอาเซียนจะต้องเป็นผู้มีน้ำใจเอื้ออาทร คือ มีจิตพร้อมที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน ในฐานะเป็นสมาชิกองค์กรเดียวกัน คุณลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดภราดรภาพระหว่างกัน ซึ่งจะมีผลดี เช่น เมื่อมีปัญหาผิดพลาดหรือขัดแย้งใดๆ ก็สามารถให้อภัยกันได้หรือเมื่อสมาชิกประเทศไทยประสบภัยต่างๆ ก็มีน้ำใจช่วยเหลือกัน เป็นต้น

๓.๔.๒ สำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นพลเมืองอาเซียน กล่าวคือ พลเมืองอาเซียนจะต้องมีความสำนึกในหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์กรนี้ โดยเฉพาะการปฏิบัติตนให้

สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน เช่น ในด้านเศรษฐกิจ พลเมืองอาเซียนต้องประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่ทำลายความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันต้องมีความสามารถที่หลากหลายส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้องค์การได้ ในด้านการเมืองและความมั่นคง พลเมืองอาเซียนต้องทำหน้าที่เป็นผู้รักษาสันติภาพให้องค์การ ไม่ปฏิบัติตนให้เกิดความเดือดร้อน วุ่นวาย บั่นทอนความมั่นคงของอาเซียน เป็นต้น

๓.๔.๓ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์พัฒนา พลเมืองอาเซียนต้องทำหน้าที่สร้างสรรค์พัฒนาาร่วมกัน เพราะพลเมืองอาเซียนทุกคนย่อมได้รับผลทั้งทางบวกและทางลบของการเป็นประชาคมอาเซียนด้วยกัน เรียกว่า “ร่วมชะตากรรม” เดียวกัน เพราะฉะนั้น จะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์พัฒนา ตลอดถึงการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในกฎบัตรอาเซียน ซึ่งทุกข้อไม่อาจบรรลุได้หากขาดการมีส่วนร่วมของพลเมืองอาเซียน เป็นต้น โดยหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมคือ “ความเป็นหนึ่งเดียวกัน” การขับเคลื่อนและการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้นในประชาคมอาเซียน พลเมืองอาเซียนจะต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย สำนักแห่งการมีส่วนร่วมด้วยเสมอ คุณลักษณะเช่นนี้จะก่อให้เกิด “พลังสามัคคี” ที่จะส่งผลให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืนได้

๓.๔.๔ มีความอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ ด้วยเหตุผลด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางสังคม ความแตกต่างทางการเมืองการปกครองและความแตกต่างอื่นๆ อีกมากมายของพลเมืองอาเซียน รวมทั้งการที่ต่างก็พยายามสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันด้านต่างๆ เหล่านี้ย่อมเป็นโอกาสที่จะนำไปสู่สถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากันได้เสมอ ซึ่งอาจนำมาสู่ความขัดแย้งกันและความผิดพลาดระหว่างกัน เป็นต้น เมื่อเกิดสถานการณ์ใดๆ ก็ตามที่บ้านทอน ทำลายสันติสุขในการเป็นพลเมืองอาเซียนด้วยกัน สมาชิกขององค์การนี้จะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์นั้นๆ เสมอ จากนั้นก็ค่อยๆ หาทางออกที่ดีที่สุด มีผลกระทบในทางลบต่อกันให้น้อยที่สุดเพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นมิตรและความเป็นหนึ่งเดียวกัน คุณลักษณะเช่นนี้ ย่อมส่งผลให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยความเป็นมิตร ถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่เป็นศัตรูคู่อริกันนั่นเอง

๓.๔.๕ คำนึงถึงผู้อื่นเสมอ เนื่องจากการกระทำต่างๆ ของพลเมืองอาเซียนทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ย่อมมีผลกระทบตามลักษณะความเป็นหนึ่งเดียวกัน คือ ส่งผลถึงผู้อื่นด้วยเสมอ เพราะฉะนั้น การจะกระทำสิ่งใดจำเป็นที่ผู้กระทำ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

นี้จะต้องคำนึงถึงผู้อื่นด้วย ซึ่งอาจจะแบ่งลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่นเป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่

๑) การคำนึงถึงผู้อื่นโดยการระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อผู้อื่น ไม่ทำลายสันติสุขของผู้อื่น

๒) การคำนึงถึงผู้อื่นโดยการยุติสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อผู้อื่นที่เป็นอยู่ หยุดการกระทำที่บั่นทอนสันติสุขของผู้อื่น

๓) การคำนึงถึงผู้อื่นโดยการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อผู้อื่น ส่งเสริมสันติสุขของผู้อื่น

๔) การคำนึงถึงผู้อื่นโดยการรักษาสິงที่ดีงามที่มีอยู่ให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง ส่งเสริมความยั่งยืนของสันติสุขของผู้อื่น

การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียน โดยอาศัยแนวคิดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การดังกล่าวมา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาประชาชนในประชาคมอาเซียน ให้เป็นสมาชิกที่ดีของอาเซียนได้ เพราะภายในประชาคมอาเซียนนั้น ประชาชนทุกคนถือเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศอาเซียนก็เปรียบเสมือนทีมขนาดใหญ่ ที่ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น สมาชิกทีมหรือสมาชิกขององค์การ ก็ควรปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกทีมที่ดีและเป็นสมาชิกองค์การที่ดีด้วย

การพัฒนาคุณภาพของคนไทยเพื่อก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน

ศาสตราจารย์ ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ ได้รวบรวมแนวคิดด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากประสบการณ์ชีวิตของท่าน มาไว้ในหนังสือ “๘K’s+๕K’s: ทูมมนุษย์คนไทยรองรับประชาคมอาเซียน” ซึ่งท่านเสนอมุมมองการพัฒนาคุณภาพของคนไทยเพื่อให้สามารถก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

ทฤษฎีทูม ๘ ประการ (๘K’s) เป็นทุนพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย

๑. Human Capital ทุนมนุษย์คือทุนเริ่มต้นของคนแต่ละคนที่เกิดมามีร่างกาย รูปร่างหน้าตา สติปัญญาที่แตกต่างกัน

๒. Intellectual Capital ทุนทางปัญญาคือ ทุนที่เกิดจากการศึกษาเรียนรู้ที่ทำให้คนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

๓. Ethical Capital ทุนทางจริยธรรมคือ ทุนภายในส่วนลึกหรือสามัญสำนึกของจิตใจคน ซึ่งจะส่งผลต่อทุนทางปัญญาที่จะคิดวิเคราะห์ด้วยความดี มีศีลธรรมมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

๔. Happiness Capital ทุนแห่งความสุขคือ ทุนที่อยู่ภายในจิตใจของคน ในการลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากแรงบันดาลใจ ที่จะส่งผลให้เกิดความสุขความอิมเมจในการกระทำสิ่งเหล่านั้น เป็นแรงผลักดันให้การทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน

๕. Social Capital ทุนทางสังคม คือ ทุนที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หรือสังคมภายนอกในการหล่อหลอมตัวตนของแต่ละบุคคลให้เป็นไปในทางดีหรือทางเสื่อม ขึ้นอยู่กับทุนทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลที่จะมุ่งสร้างคุณงามความดี หรือจะกระทำความผิดร้ายให้แก่คนรอบข้างและสังคม

๖. Sustainability Capital ทุนแห่งความยั่งยืนคือ ทุนที่เกิดจากการกระทำของคนที่มีมุ่งหวังผลในระยะยาวโดยเริ่มต้นจากการกระทำความดีต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

๗. Digital Capital ทุนทางไอทีคือ ทุนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถนำเครื่องมือเครื่องใช้ด้านไอทีต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมโดยรวมได้

๘. Talented Capital ทุนทางความสามารถพิเศษ คือ ทุนที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์ทักษะความรู้ บ่มเพาะจนเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความชำนาญในด้านต่างๆ ตามแต่ความถนัดและทัศนคติของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีทุนใหม่ ๕ ประการ (๕K's New) เป็นทุนที่สำคัญสำหรับทรัพยากรมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบด้วย

๑. Knowledge Capital ทุนทางความรู้คือ ทุนในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เจาะลึกความรู้ทั่วไปภายใต้มิติเดียว ไปสู่การรอบรู้อย่างลึกซึ้งในหลากหลายมิติ

๒. Creativity Capital ทุนทางความคิดสร้างสรรค์คือ ทุนในการคิดดัดแปลง คิดประยุกต์ใช้ คิดขึ้นใหม่ และคิดพัฒนาโดยมุ่งให้เกิดความเจริญในทางบวก

๓. Innovation Capital ทุนทางนวัตกรรมคือ ทุนในการพัฒนาต่อยอดจากของเดิมไปสู่สิ่งใหม่ สร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้น

๔. Cultural Capital ทุนทางวัฒนธรรมคือ ทุนในการเรียนรู้ ค่านิยม แนวคิดหรือความเชื่อของคนที่เราติดต่อสัมพันธ์ด้วยเพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงความคิดของบุคคลนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง

๕. Emotional Capital ทุนทางอารมณ์คือ การบริหารจัดการ EQ ซึ่งจะส่งผลถึงทุน

ในด้านต่างๆ ให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืน (จิระ หงส์คารมภ์, ๒๕๕๕)

ทุนมนุษย์ทั้ง ๑๓ ทุน จะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยในการรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เพื่อให้สามารถก้าวเข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน ASEAN Citizen ได้อย่างง่ายดายและยั่งยืน โดยแนวความคิดดังกล่าวนี้ สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ให้เป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณธรรมไปพร้อมๆ กัน อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในองค์กรได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังจะช่วยเสริมสร้างให้หน่วยงานและองค์กรมีภูมิทัศน์ด้านทานพร้อมรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น หากหน่วยงานหรือองค์กรใดได้นำแนวคิด “๘K’s+๕K’s” ไปปฏิบัติอย่างจริงจังก็เชื่อได้ว่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนต่อไปในอนาคต อันจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์กร รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย

มหาวิทยาลัยของไทยกับการพัฒนาพลเมืองอาเซียน

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในห้าประเทศสมาชิกก่อตั้งของอาเซียน และมีบทบาทนำในอาเซียนมาโดยตลอด ตั้งแต่ ฯพณฯ ดร. ถนัด คอมันตร์ ได้ผลักดันการจัดตั้งอาเซียน และการลงนามในปฏิญญาจัดตั้งอาเซียนที่กรุงเทพฯ อีก ๒๐ ปีต่อมา ในปี ๒๕๓๕ ผู้นำของไทยอีกท่านหนึ่งคือ อดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ได้เปิดศักราชใหม่ให้กับอาเซียน โดยการริเริ่มการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน และในการยกร่างกฎบัตรอาเซียนที่ผ่านมาประเทศไทยก็ได้มีบทบาทนำในการยกร่าง และการผลักดันประเด็นสำคัญต่างๆ ที่จะปรากฏในกฎบัตรฯ เช่น เรื่องกลไกสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล การพัฒนาอย่างยั่งยืน และความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของไทย ได้เข้ารับตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีบุคคลระดับรัฐมนตรีเข้าดำรงตำแหน่งนี้ และอยู่ในตำแหน่งนี้ถึง ๕ ปี ดังนั้น การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาของไทยเป็นพลเมืองอาเซียนหรือ ASEAN Citizen คือ มีความรู้ ความเข้าใจในประชาคมอาเซียน มีทัศนคติที่ดีต่อประชาคมอาเซียน เรียนรู้และเข้าใจในความแตกต่างของประเทศสมาชิก ทั้งภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ พัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนอย่างสร้างสรรค์ เป็นพลเมืองอาเซียนที่เก่ง ดี มีคุณธรรม จะช่วยสร้างสรรค์ให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง แบ่งปันเอื้ออาทรต่อกัน มีความสงบสุขก้าวหน้าและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

มหาวิทยาลัยของไทย ควรส่งเสริมการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น การพัฒนาพลเมืองอาเซียนอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งควรพัฒนานักศึกษา ตามแนวคิด “8K’s+5K’s” รองรับประชาคมอาเซียน โดยนาทุนมนุษย์ทั้ง ๑๓ ทุน ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและพลเมืองอาเซียน โดยการบรรจุวิชาอาเซียนศึกษาไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ให้นักศึกษารู้จักอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งประชาคมอาเซียนมากขึ้น มีโครงการทัศนศึกษาอาเซียนและโครงการแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษา เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้ง มีการเข้าค่ายอาเซียน ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกจะช่วยให้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรมและภาษามากขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างการพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนและพัฒนาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรต่อความเป็นพลเมืองอาเซียนมากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียนศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป

บทสรุป

“พลเมืองอาเซียน” เป็นคุณลักษณะที่สะท้อนถึงความเป็นประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียนหรือชาวอาเซียน ซึ่งอยู่ภายใต้สิทธิและหน้าที่ ตลอดถึงกฎกติกาต่างๆ ในกรอบของกฎบัตรอาเซียน เป็นเครื่องหลอมรวมให้พลเมืองอาเซียนมีความเป็นหนึ่งเดียวกันและมุ่งหมายที่จะสร้างสรรค์ประชาคมให้สามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกก่อตั้งอาเซียนรัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของประเทศ เพื่อร่วมผลักดันให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ ที่เน้นการปฏิบัติและเชื่อมโยงยิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมและการเมืองและความมั่นคง โดยที่ประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลักมีความสำคัญเท่าเทียมกัน มีการดำเนินการเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน

ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ริเริ่มและผลักดันให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียน ต้องมีการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาประชาชนในประเทศให้ก้าวทันการปรับเปลี่ยน เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ โดยการเตรียมพร้อมควรจะเริ่มต้นจาก “มนุษย์” นั่นคือ ประชาชนในประเทศหรือพลเมืองอาเซียนให้ตระหนักถึงความ เป็นพลเมืองอาเซียน โดยพัฒนาคุณภาพของพลเมืองอาเซียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ในยุคโลกาภิวัตน์และการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งอนาคตของประเทศนั้นจะเป็นอย่างไร ก็ย่อมขึ้นอยู่กับคนในประเทศว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึง มีความสำคัญอย่างยิ่งดั่งนั้น แนวทางสำคัญของการสร้างสรรค์ความสำเร็จและความมั่นคง ของประชาคมอาเซียน ได้แก่ การสร้างสรรค์คุณลักษณะที่ดีของพลเมืองอาเซียน การพัฒนา พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะช่วย เตรียมความพร้อมให้พลเมืองอาเซียนก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาไป สู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป

อย่างไรก็ตาม การจะสร้างสรรค์พัฒนาพลเมืองอาเซียนให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพได้นั้น ภาครัฐจะต้องมีนโยบายยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน นำไปสู่กลยุทธ์และการ ปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม และจะต้องมีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมอย่างทั่ว ถึง ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพราะประชาชนหรือสถาบันทางสังคมสถาบันใด สถาบันหนึ่งเพียงอย่างเดียว ไม่อาจขับเคลื่อนทุกองคาพยพของประชาคมทั้งประชาคมให้ บรรลุความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้

บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. **ประเทศไทยกับอาเซียน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานประชาสัมพันธ์
ต่างประเทศ 2554

จีระ หงส์ลดารมภ์. **8K's+5K's: ทูมนุชยนต์คนไทยรองรับประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ
:

มีสเตอร์ก้อปปี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.chinnaworn.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539155790&Ntype=1>

สำนักงานก.พ. **ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนัก
งานก.พ. 2555.

สักกรินทร์ นิยมศิลป์. **อาเซียนจากมุมมองของนักศึกษา 10 ประเทศ**. ประชากรและ
การพัฒนา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 32 ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555
เดือน มิถุนายน -กรกฎาคม 2555. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=296>

สุรศักดิ์ ปาเฮ.. **การศึกษาไทยกับประชาคมอาเซียน: ศักยภาพและความพร้อมเชิง
ระบบ**.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.flipbooksoft.com/upload/books/02-2012/d5b3117a9c52443cd10e2da75aaf68d4/.pdf>

สุรินทร์ พิศสุวรรณ. **กลยุทธ์การรับมือกับประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.youtube.com/watch?v=GoWoe5BBDus>

Greenberg, J and R.B. Baron. (2002). **Managing Behavior in Organizations**.
3rd ed.

New Jersey: Prentice Hall, Inc.

James, M. D., J. B. Douglas, Allen M. K. and G. L. Robert. (2002). Examining
the roles of job involvement and work centrality in predicting organizational
citizenship behaviors and job performance. **Journal of Organizational
Behavior**. 23, 93- 108 (2002).

Moorhead, G. and R. W. Griffin. (2001). **Organizational Behavior: Managing
People and Organizations**. 6th ed. Massachusetts: Houghton Mifflin Company.

Newstrom, J. W. and K. Davis. (1997). **Organizational Behavior: Human Behavior at Work**. 10th ed. New York: McGraw-Hill, Inc.

Niehoff, P. B. (2001). **A Motive-Based View of Organizational Citizenship Behaviors: Applying an Old Lens to a New Class of Organizational Behaviors**. Digital Dissertation: Kansas State University.

Organ, D.W. (1991). **Organizational Behavior**. 4th ed. Illinois: Richard D. Irwin, Inc.

Smith, A.C., Organ, D.W., and Near, P.J. (1983). Organizational citizenship behavior: Its nature and antecedents. **Journal of Applied Psychology**. 68 (4)